

פעולת צדיק

ע"ש מהרי"ץ זצוק"ל - גאון רבני תימן ותפארתם

בראשות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א
פוסק עדת תימן

לק"י

מפעולות צדיק

על מכבש הדפוס:

1. הספר החשוב פסקי מהרי"ץ - שערי טהרה עם הביאור בארות יצחק למרן שליט"א יראה אור בקרוב, בעריכה חדשה, אותיות מאירות עיניים עם הוספות ותיקונים.

2. בעזה"ת יצא לאור ספר נוסף בסדרת הספרים פסקי מהרי"ץ על חנוכה ופורים מאת הרה"ג שלמה רצאבי שליט"א.

3. הספר "גליוני מהרי"ץ" על הרמב"ם, ש"ע, ש"ס, ספר המספיק ועוד, נמצא כעת בשלבי עריכה והקלדה. אנו מקווים כי בעזה"ת יצא לאור השנה הרגל 210 שנה לפטירתו של מהרי"ץ זצוק"ל.

4. בשט"מ תצא לאור מהדורא נוספת של הספר שלחן ערוך המקוצר - אור"ח. המעוניינים לסייע בהדפסת הספרים בהנצחות, לרפואה, להצלחה או לעילוי נשמת יפנו ל: 052-7635645.

בשורה משמחת לשוחרי הלשון ומבטא לשון הקודש

בס"ד יצא לאור הספר החשוב "הגיוני הגיה" מאת הרב שאלתיאל ינאי שליט"א העוסק בחקר מעמיק סביב יסודות לשון הקודש, כמטרה לברר את המבטא המקורי אשר בו ראוי לקרא ולהתפלל. הספר מעוטר בהסכמתו הנלהבת של מרן שליט"א שכתב כי המחבר יגע שנים רבות לעיין ולהתבונן בענייני אופן ההגייה הנכון של אותיות לשון הקודש, מתוך בקיאות ודקדוק בלשון תורה, העמים בכלל וישראל בפרט, והעלה על נס את מבטא ק"ק תימן יע"א שהוא האמיתי כנתינתו מסיני למשה מפי הגבורה.

המחיר: 30 ₪

מהרי"ץ (התע"ד - התקס"ה) - גאון רבני תימן ותפארתם

210 שנה לפטירתו

בשנת התע"ד ליצירה בחודש מרחשוון זרח השמש, בה נולד הודן ומאורן של ישראל, מו"ר הגאון רבי **יחיא צאלח** זת"ל, לאביו כה"ר **יוסף** זלה"ה, תלמיד חכם וירא אלדים, ולאמו הצדקנית בתו של מהר"ר **דוד קאפח** זלה"ה, בעיר **צנעא** בירת תימן:

הורתו ולידתו של צדיק בקדושה, כמו שמספרים על אמו הצדקנית, שכשנתעברה היתה מתפללת ומתחננת לפני שיהיה העובר שבמעיה בן של קיימא. אחר ארבעים יום היתה מפלת תחנה בכל יום ערב ובוקר, שיהיה ת"ח ובעל שם טוב. כיון שנולד, לקחתו והניחתו באמצע החצר תחת רקיע השמים, והניחה אצלו פך שמן ועמדה להתפלל. לאחר שסיימה את תפילתה הקיפה את הילד והשמן שבע פעמים, ומיד ירד ניצוץ של אש ונכנס בתוך פך השמן, והבינה שנתקבלה תפילתה, ועמדה והשקתה השמן לילד:

וירבו הימים ותורתו החלה להכריז עליו מבחוץ עד שיצאה חכמתו ונתפרסם שמעו בכל המדינות. בהיותו כבן מ"ג שנים, נתמנה להיות ראב"ד ומורה צדק בעוב"י צנעא וכל גלילות תימן. מכל קצוי הארץ הריצו לפניו שאלותיהם, והוא בתשובותיו היה מאריך ומברר להוציא דין אמת לאמיתו, בעיון עמוק ובקיאות עצומה בכל ספרי הפוסקים שהגיעו לידי. שמעו של מהרי"ץ התפרסם עוד בחייו לא רק בכל תימן, אלא אף בהודו הקרובה לה:

את כל ענייני הקהילה הנהיג ביושר ואמת, בענוות חן ואהבה מופלאה באופן יוצא מגדר הרגל, ושנו נישא בהערצה בפי כל. פעל גדולות ונצורות להעמיד הדת על תילה ולחזוק קהילות עם ה'. תיקן הרבה תקנות ועורר ומחה על פרצות שהיו בזמנו:

עניו גדול היה מהרי"ץ. כל לומד בספריו יראה באיזו ענוה ובאיזו כבוד דן הוא בספרי הפוסקים, וגם אם יהיה מאחרוני האחרונים ואפילו מבני דורו. מהרי"ץ חלק כבוד הרבה אף לחכמים שבדורו שהיו פחותים ממנו וזההר לשמור על כבודם. ולא בכדי נתקבלו הוראותיו על הכל:

למרות ענותנותו המופלגת, במקום שראה חילול ה' וביזוי כבוד התורה, לא נשא פנים לאיש והיה תקיף עד למאד עד כדי נידי ושמטא. ואף אם ראה לאיזה חכמים בדורו שהורו שלא כהלכה, לא נרתע מלמחות בהם ולהוכיחם על פניהם, לרוב חרדתו ודאגתו לשמירת גדר התורה ומצוותיה:

בבית הכנסת הידועה בשם **כניס בית צאלח** קבע מהרי"ץ ישיבה לשם נתקבצו רבני הקהילה. בישיבה זו ישבו ועסקו בתורה כל יום אחר סעודת שחרית עד קרוב לסעודת הצהריים. שם היו ג"כ נושאים ונותנים בשאלות המתעוררות, ודינים קשים ומסובכים שהופנו אליהם מכל קצוי הארץ, ומשם יוצאה תורה והוראה לכל גלילות תימן. מהרי"ץ עמד בראשות ישיבה זו עד סוף ימיו:

מהרי"ץ הותיר רושם עצום בדורו, אשר כמוהו לא היה ולא נהיה בתימן לא לפניו ולא לאחריו. פסקיו והכרעותיו נתקבלו בכל גלילות תימן ללא עוררין. כמעט כל גדולי הדור שקמו אחריו היו תלמידיו שותי מימי שהמשיכו להפיץ את תורתו והנהגתו, בנוסף לחיבוריו הגדולים שנפוצו הרבה בתימן, והשפעתו הלכה ונתחזקה מדור לדור. שמו נישא בהערצה ובמורא עד זמננו: **ספרים** רבים כתב מהרי"ץ בכל מקצועות התורה, ומתוכם עולה וניצבת דמותו הגדולה בידיעתו הרחבה והעמוקה בכל מכמני התורה, טוהר מידותיו וקו האמת הברור שהנחה את דרכו. ואלה ממקצת חיבוריו: עץ חיים, שו"ת פ"צ, זבח תודה, חלק הדקדוק, שערי קדושה, שערי טהרה, מעיל קטון, זבח פסח, ביאורים על ש"ע ח"מ והלכות רבית, גליוני מהרי"ץ ועוד חיבורים נוספים: **בשנת** התקס"ה בכ"ח ניסן, ביום שבת קודש סדר קדושים במנחה, נצחו אראלים ונשבה ארון הקודש ונקרא מהרי"ץ אל על לחיי נצח וזקן ושבע ימים בהיותו כבן תשעים שנה:

מלוקט ומתומצת מההקדמה לשו"ת פעולת צדיק מאת הרה"ג משה רצאבי שליט"א

שואל ומשיב

דין שמיטת קרקעות בזמן הזה, ואם היא מן התורה או מדרבנן

שאלה: להיות שנתבקשתי לחוות דעתי העניינה אודות היתר המכירה לקרקעות ארץ ישראל בשנת השמיטה, לשאלת בני עדתנו התימנים הע"י, כיון שאין לנו בזה מנהג ידוע ומסורת מקובלת מהעבר דהיינו בגולה בעוה"ר, לפי שאין השמיטה נוהגת שם:

תשובה: ברור שההלכה היא כפי שהורו בזמנינו ובדור שלפנינו רוב ככל גדולי ישראל בכלל, הן אשכנזים והן ספרדים, שאין לסמוך על היתר המכירה מכמה סיבות ידועות, זולת בשעת הדוחק. וכיון שהרחבתי כבר קצת על זה בשערי יצחק שיעור מוצאי שבת קודש בא ה'תשע"ד ב'שכ"ה*, לבאר מאי שנא ממכירת חמץ לגוי דמהניא, לכן אקצר כאן. ועיין עוד בשערי יצחק שיעור מוצאי שבת קודש ויקרא ה'תש"ע ב'שכ"א דף כ' כ"א, שהחזון איש היקל בכמה דיני שמיטה, כדי שלא להזדקק להיתר המכירה:

ומחכמי תימן בפרט, גילה דעתו בכתב מהר"ח כסאר בשו"ת החיים והשלום (ענייני שביעית דף פ"ז סימן ג') כי הדבר פשוט שאין מועילה מכירת קרקע לגוי להפקיע קדושת שביעית שיוכלו עלידי זה היהודים לעבוד ולזרוע, אפילו בזמנינו, אליבא דמאן דאמר שביעית נוהגת מדאורייתא אף בזמן הזה וכו' יעו"ש. ומסתבר כי כוונתו מפני שזוהי דעת רבינו הרמב"ם. ואזיל מהר"ח כ' לשיטתיה בפירושו שם טוב על הרמב"ם בכמה מקומות מהלכות שמיטה ויובל (כגון בפרק א' הלכה י"א ד"ה ודע), שם נקיט ואזיל בפשיטות כשיטת מרן בכסף משנה שם ריש פרק ט' בהבנת דעת הרמב"ם, וכן בפרק י' הלכה ט', שנוהגת שביעית גם בזמן הזה מן התורה, ורק שמיטת כספים מדרבנן: **והא** דסיים בתשובה שם, כי משום דאיכא מאן דאמר שנוהגת בזמן הזה רק מדרבנן, צידדו להקל במכירה לגוי, הואיל ואי אפשר בלאו הכי וכו' יעו"ש, מובן דהיינו בזמנו אז, שהיה בשנים הראשונות. אבל השתא הרחיב ה' לנו והכל מסודר, ואין למדים אפשר משאי אפשר. ועל-דרך זה כתב בהדיא בתשובתו שם דף פ"ו סימן א' שסמכו להקל דאין קדושת שביעית בשל-גוי הואיל הבאנו זאת בעמוד 4 בגליון זה.

ועדיין ארץ ישראל במצור וכו'. ובפירושו שם טוב הנזכר לעיל, דמשום חיי נפש מותר לזרוע, שעדיין כפופים תחת האומות ונתונים במצור מחמת האויבים המקיפים וכו' יעו"ש [אמנם אנן בעניותין נקיטין להקל בקדושת שביעית בשל-גוי האידנא נמי, כמ"ש בס"ד בהקדמת שנת השבע דף ו' ד"ה מאידך]. הלכך הגם שנתבררה האמת מקרוב, שבנוסחאות הרמב"ם כת"י הן מתימן (דאינהו דוקנאי) הן משאר ארצות, שם בפרק י' וכן הובא במדרש הגדול, מפורש בעליל כי דעתו שגם שמיטת קרקעות אינה אלא מדרבנן בזמן הזה שאין היובל נוהג, כיעויין שם במהדורת ר"ש פרנקל דף תקנ"ו ודף תתנ"ה וגם מהר"ח כ' אילו היה רואה היה מודה ולא היה נמשך אחרי הבנת הכסף משנה בדעת הרמב"ם, מכל-מקום בנדון דידן מטעם האמור אין להקל. ועיין עוד בספר שנת השבע (מאת רבני בית ההוראה פעולת צדיק) פרק י"ב הערה ב' ד"ה ועל כן:

והאמת ניכרת החוש"ה אל העי"ן, שאפילו לנוסחת הדפוסים ברמב"ם, כוונתו כי השמיטת קרקע נוהגת מדבריהם בארץ ישראל כדמסיק הרמב"ם התם, כאשר מורה משמעות והטת הלשון. וכן העלה בדרך אמונה שם דף קע"ו ע"ב אות נ"ה דברי החזון איש בשביעית סימן ג' סק"ח שזוהי דעת רבינו הרמב"ם, דלא ככסף משנה, ושכן כתב מהר"י קורקוס בשם הרמב"ם כת"י שמפורש כך, וכן כתב החרדים בפרק ז' שזו דעת רבינו. וכן דעת הרבה ראשונים, הרשב"א ומגיד משנה והיראים והחינוך, והטור בהלכות ארץ ישראל. אף שיש קצת ראשונים דסבירא להו שנוהגת מן התורה בזמן הזה, הרמב"ן ובעל העיטור והאור זרוע. ואפשר לסמוך על רבינו שהיא מדרבנן. ומכל-מקום אסור מדרבנן ואפילו בשל-גוי יעו"ש ב:

אמנם מה שסיים כי דין מצוות התלויות בארץ כשאר ההלכות שהולכים בהן אחר רוב הפוסקים אף נגד הרמב"ם וכו', זהו דוקא לדידהו האשכנזים. ואנן בדין נקיטין כהרמב"ם: **ובשו"ת** סוד ישרים חלק א' סימן י' ד"ה בעניין וד"ה אמנם, כתב הגרי"ח כי אחר החרבן שאין מצות השביעית נוהגת אלא מדרבנן, אין כוחה מגיע ופועל תיקון בזו"נ הגדולים, אלא רק מגיע התיקון ביעקב ורחל בלבד כדין מצוות דרבנן וכו'. ולכן כתב הגאון מהרי"ט אלגאזי בפסק שלו שבספר אמת ליעקב, חילוק שיש לחלק בעניין הכוונות וכו' וכן שמענו מפי הרש"ש וכו' יעו"ש ב. ומבואר למעיין כי כן היא גס"כ דעת המקובלים כי שמיטת קרקעות בזמן הזה מדרבנן. ועיין עוד אור לציון שביעית במבוא ענף ראשון, ושאר ספרים:

תשובת מרן הגאון שליט"א
מתוך שו"ת עולת יצחק חלק ד' כת"י

לפעולת צדיק. היא ירדה מהאוטובוס לתחנה וכעבור 20 שניות בלבד הגיע האוטובוס השני על אף שכבר מזמן היה צריך לחלוף משם. היא הודתה לבורא עולם על חסדו וטובו הגדול:

המלפון במשרדי המכון מצלצל. מאחורי הקו דיברה אשה שביקשה שיתפללו על בנה שיתקבל לישיבה גדולה טובה, כיון שזה תקופה ארוכה שבנה מחפש ישיבה ואינו מוצא, על אף שהיו הרבה הצעות, אולם חלקם לא התאימו לו ובחלקם הוא לא התאים. האמא נדרה שבאם יתקבל בנה לישיבה טובה היא תתרום לארגון פעולת צדיק. העברנו את שם הבחור למרן שליט"א שיברך וכן גם בכלל פעולת צדיק התפללו עליו, וב"ה כעבור כשבוע מאותה שיחת טלפון, הגיע מכתב שנשלח ע"י האמא, בו נכתב כי בס"ד הבחור מצא ישיבה טובה המתאימה לו לשביעות רצונו ומשפחתו וכן מצורפת תרומה לארגון פעולת צדיק כפי שהבטיחה:

אברך יקר וחשוב הגיע יום אחד למשרדי המכון וביקש לתרום לארגון פעולת צדיק. הוא סיפר כי את התרומה הזו אשתו ביקשה להעביר לפעולת צדיק עקב מקרה שקרה לה. הוא סיפר כי באחד הימים אשתו היתה צריכה להגיע מאיזור השומרון לבני ברק. התקופה היתה טעונה ומסוכנת מבחינה בטחונית. ע"מ להגיע לב"ב מהמקום בו שהתה יש צורך לקחת שני אוטובוסים. היא עלתה לאוטובוס הראשון והסתכלה בזמני הנסיעות כדי לראות מתי יצא האוטובוס השני. להפתעתה הרבה האוטובוס השני אמור לחלוף על פני התחנה בה היא אמורה לרדת זמן רב קודם הגעת האוטובוס הראשון. השעה היתה שעת לילה מאוחרת, והמקום מסוכן וחשוך והיא לבדה מה תעשה? ואז היא נזכרה בסיפורים שקראה בעלוני פעולת צדיק והחליטה גם היא לנסות, ואכן היא נדרה שאם לא יאונה לה כל רע והיא תגיע בשלום לביתה היא תתרום סך מסוים

רוצים להיות שותפים בזיכוי הרבים, בהפצת תורה ומסורת, בהחזקת כולל אברכים ולומדי תורה, בהוצאת ספרי קודש לאור, בארגון בני הישיבות ועוד, חייגו לארגון "פעולת צדיק" 03-6780070, שי נאה למצטרפים.

מנפלאות מהרי"ץ זיע"א

בימי מהרי"ץ ז"ל שהיה אב"ד לכל קהילות תימן, היה קצין לאומות, השופט העליון בעיר צנעא בירת תימן, גוי אחד שמו יחיא צאלח יש"ו מן העולם, גבה לב בליעל עד מאד. והיו האומות מתלוצצים עליו ואומרים, שופט היהודים שמו יחיא צאלח, ושופט האומות שמו יחיא צאלח, ולא ידענו איזה מהם.

הגיעו הדברים לאזנו, וימלא המן חמה. שלח שליח לקרא אליו את מהרי"ץ. הביאוהו בערב שבת קודש. אמר לו מה שמך. אמר לו יחיא צאלח. אמר לו, לא יפה שיהיה שם השופט של מוסלמין יחיא צאלח, ושם חכם של יהודים יחיא צאלח, מוכרח אתה לשנות שמך. אמר לו, תשנה את שמך אתה, אבל שמי לא ישתנה לעולם. אמר לו, אני אומר לך דיבור אחד כי אתה עיוור נבזה. אמר לו, אני עיוור בעין שמאלית ואתה עיוור בעין ימנית. זהו מעשיו של בורא עולם, אין ללגלג על הקב"ה. אמר לו, צא מפני והתייצב בחוץ, עד אשר אקרא לך. יצא לחוץ, והיתה מחשבתו של אותו רשע לעכבו בערב שבת, שלא ילך לרחוץ ולחוף את ראשו בשביל כבוד השבת:

כי כך היה מנהגו של מהרי"ץ זלח"ה בערב שבת, היה משכים לבית הכנסת להתפלל, ויוצא לסעוד מעט, ותכף הולך לבית המרחץ ורוחץ כל גופו ולובש בגדים וכו' וסועד ושותה, וישן שתי שעות בלבד, ולובש בגדי שבת והולך לבית הכנסת עם חבריו יחידי סגולה גם כן, ולומדים בזוהר הקדוש עד שעה עשירית ומתפללים מנחה בחזרה וקדושה. ואחר כך אומרים שיר השירים בניגון יפה, ומתפללים ערבית ויוצאים מבעוד יום לקדש סמוך להערב שמש:

נתקנא הקאצי (דהיינו השופט) ממנהגו הטוב של מהרי"ץ, ורצה לעכבו כדי לבטל לימודו ותענוגו ורחיצת כל גופו לכבוד השבת. השאירו ניצב במגרש ריק נגד החלון שלו, ומהרי"ץ הבין במחשבתו של אותו רשע, כי כוונתו רעה לעכבו כדי לחלל את השבת, תלח שם, וצייר לו נגד החלון כדמותו בצלמו, והלך לעסקיו כרגיל. ובכל עת היה הקצין פותח החלון ומביט בו, והוא יושב ושותק. ונתגאה אותו רשע, אמר, ודאי נפלה אימתי עליו, כי לא יכול לדבר. עד שהגיעה חשיכה. הביט בו מהחלון והן הוא יושב שמה אותו רשע כי עיכבו לחלל את השבת. ואותה שעה עת יציאת מהרי"ץ מבית הכנסת לקדש. הביט בכוס של קידוש וכיוון על הקאצי, והוא עת כניסתו לבית הכסא להיטנף לבוא להתפלל. הוא נכנס, והתקרה נפלה מתחתיו. והנה ראשו וזקנו נטבע בתוך המיניפות עד החזה, ורגליו תלויות למעלה בתוך התקרה, ונתמלא ראשו וזקנו ועיניו ואזניו וחוטמו ופיו מלא קיא וצואה, ויאכל וישבע ויותר. ויצעק בקול גדול מר ממות. באו כל אנשי הבית והעלוהו. אמר להם, שלחו את יחיא צאלח חכם היהודים וילך וישבות כמנהג דתו. פתחו את החלון ואמרו לו, הקאצי יחיא צאלח ציוה עליך לילך לדרכך. נסתלק הצלם והדמות מלפניהם, כמדומה להם שהלך לו. ולקחו מים ובאו להרחיץ הלכלוך מעל הקאצי ולהסירו מנקבי האף ומבין שניו ומבין השערות ומבין נקבי עיניו ונקבי אזניו,

ולשפוך עליו אפרסמון לחסיר ריח המיניפות. אבל תמהים על זה המעשה להפליא, אשר לא נעשה כמוהו ולא שמעו כמקרה הזה: **במוצאי** שבת זכר מהרי"ץ את הקאצי. אמר עתה יבין כי אצבע יהודים היא, ויטור איבה והרע לו, אבל אמרו חז"ל קדמיה לרשיעא. אחר ההבדלה מלא את הכוס ויין, והביא שיעור לפניו וכתב בה שם הקאצי יחיא צאלח יש"ו, והביא מחט משל תפירת בגדים והניחה לפניו והדליק השעוה, והתחיל ככוונה עצומה, וכל היועץ עלינו ועל עמך בית ישראל עצה שאינה טובה ומחשבה שאינה טובה בין שהוא בן ברית ובין שאינו בן ברית למען שמך שם העצם הו"ה ולמען תורתך הקדושה והתמימה. ולקח המחט בידו ותחב בשעוה ואמר, אבדו, בטלו, בלבלו, גדעו, נתצו, השמידו, הפחידו, העכידו, הפר עצתו, קלקל מחשבתו, ישוב עמלו בראשו ועל קדקדו חסמו ירד. יגורחו בחרמו וכו', לא יאבה וכו', יהדפוהו מאור אל חושך וכו'. קיים עליו קרא דכתיב האשמים אלד"ם וכו', ונאמר י"י הפיר עצת גויים וכו'. בשם עשר, חמש, שש, חמש, תופר עצת כל אויבנו וצרינו ושומנינו, כי עמנו וגו' ונאמר עוצו עצה ותופר וכו'. ונאמר מפר אותות בדים וגו' ודעתם יסכל. ודעתם וגו' אותות מפר. ברוך מפר עצות הרעות ומחשבות הרעות והרהורים הרעים ויסורין הרעים וחללים הרעים, מעלינו ומעל כל עמו בית ישראל, ונאמר אמן:

על זה הסדר היה אומר, ועל כל מלה ומלה היה תוחב במחט בשעוה. והקאצי צועק וי, וי, יש לו כאבים בכתף, בראש, בעין, בבטן, בירך, מקום תחיבת המחט בשעוה, כנגדו הכאב בקאצי. עד שהשלים הסדר הנז"ל וככה השעוה, והקאצי יצאה רוחו ומת. והניה אותו רביע השעה וחזר והדליק השעוה, ומיד שבה רוחו אליו, וכך הניה השעוה דולקת והקאצי שוקט מבלי שום כאב. וחזר ולקח המחט ושנה הסדר הנז"ל, ועל כל מלה ומלה תוחב המחט בשעוה, והקאצי מכאיה וצועק וי, וי, אפפוני חבלי מות. ומרויח לו שעה אחת, וחזר ומטעימו מרורת צפעוני. ככה יעשה לו כל הלילה. כיון שעלה עמוד השחר והגיע זמן התפילה, כיבה את השעוה וזרקה ואמר, כן יאבדו כל אויבי יי. ושפך את הכוס ואמר, שפוך חמתך וכו'. והקאצי נרדם ויעף וימות. ברוך המקום ברוך הוא שעקרו, ושם רשעים ירקב:

והרב מוהר"ר יחיא צאלח זלח"ה הלך להתפלל בשמחה ובטוב לבב, להודות להקב"ה אשר מוגן צריו בידו. בצאתו מבית הכנסת אחר כלותו סדרו, עשה מהרי"ץ את עצמו כמו שלא יודע. לקח את עצמו ועלה לבית הקאצי יחיא צאלח יש"ו, הגיע אצל הבית והנה מקוננים ומספידים. שאל, מה קול היללה בבית הקאצי. אמרו לו, הקאצי מת. כל הלילה היה מכאוב וצועק וי, וי, לא ידענו מה היה לו. כמדומה שנסתכן בבית הכסא עת שנפלה תקרה מתחתיו, ושלטו בו השדים. התאנה וצעק כל הלילה עד עלות השחר ומת. אמר, תצא רוחו ישוב לאדמתו ביום ההוא אבדו עשתונותיו: **וברוך** היודע כל הנסתרות לאמיתתם. והנותן מכבודו ליראיו לעשות ככל נפלאותיו, ככה קדושתם תורתם וחסידותם. רצון ראינו יעשה וישמע את שועתם. ברוך שבחר בהם ובמשנתם:

מעובד מתוך נפלאות מתורתך הפטרת שקלים

הסיפור הנ"ל הובא בעלון מס' 33 אלא שכאן הבאנוהו בשינויים לפי גירסא אחרת של סיפור זה בכת"י נוסף

דרושים מאיירים/מאירות להוצאת ספר המכיל סיפורי צדיקים עם ציורים לגיל הרך. נא לפנות ל: 03-6780070.

דרושים סופרים/סופרות המעוניינים לסייע בעריכה ובעיבוד לשוני של סיפורים לגיל הרך. נא לפנות ל: 03-6780070.

גמ"ח הלוואות קטנות "מעשה נסים"

בס"ד עלה בידינו לפתוח גמ"ח הלוואות קטנות לחברי ק"ק "פעולת צדיק", ע"מ לסייע ולעזור לאלו הצריכים הלוואות כספיות קטנות לפרק זמן קצר. המעוניינים יפנו ל: 052-7635645.

ושבתה הארץ שבת לה'

החילוק בין מכירת חמץ, לבין מכירת מפעל לגוי בשבת או מכירת קרקע לגוי בשביעית

לעניין שמיטה בשנה השביעית, כתוב **ושבתה הארץ שבת לי**. רוב ככל גדולי ישראל, מתנגדים נמרצות לעניין של מכירת הקרקע לגוי בשביעית. לכאורה, למה לא? אם אפשר למכור את החמץ לגוי, א"כ גם הקרקע כעת שייכת לגוי. מה החילוק? אם בגלל שזאת הערמה, גם בחמץ זאת הערמה, שהרי יודעים כי לא מתכוונים ממש למכור את החמץ לגוי. אלא שבפועל ישנו שטר מכירה, א"כ גם לגבי הקרקע, ישנו שטר. מה ההבדל ביניהם?

בספר אבקת רובל [חלק שני דף קל"ה כלל י' פרט ד'] הוא דן בשאלה, האם מותר למכור שדות ובהמות לגויים, שיעשו מלאכה בשבת? בזמנם הנידון היה לגבי בתי הרושת, או מבשלת יין שרף. והוא מדייק, למה הגמ' אומרת, משמר שבת 'בהלכתו' אפשר היה לקצר ולכתוב, משמר שבת. או, **משמר שבת בראוי**. מה העניין?

הוא כותב כך, **בכוונה דייקן ואמרנו כן, ומשמעותו של שמירת שבת בראוי, בהלכתו, הלא כל מי שאינו עיקש בשבולו, מחוייב להודות שכוונת פשטות הפסוק אם תשיב משבת רגלך עשות הפציד ביום קדשי הוא, מה התורה רוצה? שכל עסקיו יהיו נחים בשבת. וזהו ושמרתם את השבת, שמירת תמח. ובהמשך הוא כותב, לו שקול ישקל ובמאזנים ישאו יחד, שכן עבירה של היתר מכירה בערמה, כנגד הפסדה. הוא נעשה חשבון, אתה רוצה למכור את בית החרושת שלך בשבת? הרי אם לא תעשה זאת, אם תשאיר אותו ברשותך והוא לא יעבוד בשבת, תראה מה אתה מרוויח?**

הוא אסף כאן מכל מאמרי חז"ל, כמה רווחים עצומים יש לשמירת שבת. בעל אבקת רובל הנז"ל צבר את כל הדברים יחד, ששמירת שבת בראוי, גורם לו שפע. ובזכותה נפשו תהיה מטוהרת לה, ולא יהיה צריך לחילוקי כפרה, מה ששאל ר' מתיא בן חרש מה היה ר' ישמעאל דורש [ביומא דף פ"ה], מה שמביא הרמב"ם בתחילת הלכות תשובה [פ"א הל"ד], וגם יזכה לגאולה. ויזכה למדרגה גדולה בזאת 'ותגזר אומר ויקם לך'. הוא גזור, והקב"ה מקיים. צדיק כזה, שלפי המלים שלו, הדברים מתקיימים. וגם יגדל בניו בנחת, שלא תשלוט בהם אסכרה. ועבורה יזכה לשמירת כל המועדים. ושיהא ניצול משלש פורעניות, מיומו של גוג ומגוג, ומחבלו של משיח, ומיום הדין. ואחרון הכביד, שיוזכה עבודה לקיום תרי"ג. נה, יש לך רב טוב צפון מזה? כ"כ הרבה דברים ומעלות, את כל הרווחים האלו יש לך, ואתה רוצה להרויח כמה גרושים בשביל העסק? האם זה בכלל משקל, האחד כנגד השני? הרי אין מה לתאר ומה לשער. יש לך הפסדים גדולים, אם לא תעשה כן:

אם כן, למה את מכירת חמץ, עושים בשופי? אלא שישנו הבדל. במכירת חמץ, לגבי העניין של ביטול חמץ וביעור חמץ, יש זמן מתי הדבר חל. ואני מוכר את החמץ, לפני שהל האיסור. אבל לגבי שבת, השבת אינה חלה בכניסת שבת, אלא זכור את יום השבת לקדשו, הדבר הוא כבר מתחילת השבוע, כל הזמן ישנו עניין לזכור את השבת. אתה רק רוצה להתחכם,

להפקיע ולהוריד זאת מעליך:

בשאלה זו, דן כבר בשו"ת דברי חיים [או"ח ח"ב סי' כ"ט] מצאנו. משהו שאל אותו, מה ההבדל ביניהם? והוא עונה שהתשובה פשוטה, כי במכירת שבת, אתה רוצה להפקיע זאת מזכור את יום השבת לקדשו, וכבר חל החיוב, כי תמיד צריך לזכור את השבת. אבל לגבי חמץ, הפסוק אומר 'ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם', א"כ אני כבר לפני כן מוכר את החמץ לגוי. אם כן יוצא, כי בזמן שמועץ הדין של 'תשביתו', דין זה כבר אינו חל עלי:

ואם נרצה להשוות זאת לעניין שמיטה, הדבר הוא יותר מכך. דהיינו, נכון שישנם צדדים לפי פוסקים מסויימים, ממש דעות בודדות, כי אולי המכירה תחול. וכן גם לגבי שבת, מי שימכור את העסק שלו בשבת, הדבר יהול. לא שזה לא חל, בגלל שהוא עשה דבר שאינו רצוי, אלא, זה יכול לתפוס. אולם לגבי שמיטה, הדבר אינו פשוט. כיון שלגבי שמיטה, אפילו אם יעשו שטר מכירה, כולם מבינים שזה צחוק ולעג. ברור שלא יסכימו, למכור את קרקעות א"י לגוי. אם הגוי יעמוד על הדרישה שלו, בודאי שהם לא יסכימו. הם יגידו, זה היה סתם טקס שעשו. אבל במכירת חמץ, זהו דבר אמיתי. דהיינו, אדם שיש לו מפעל של בירה או של ביסקויטים, שהם חמץ גמור, והוא מוכר אותו לגוי. הגוי נותן דמי קדימה, וקונה את כל החמץ שבמפעל. אמנם בד"כ עוד לא שמענו, שיבוא הגוי אחרי פסח ויאמר שברצונו לקנות את כל החמץ הזה. אבל מה יהיה אם גוי זה יבוא ויאמר כן, שברצונו לקנות? יגידו לו, בכבוד רב. תשלם את הכסף, ותיקח הכל. אין בעיה. אין מניעה מצד בעל הבית, למכור לו את כל הבירה, או את כל החמץ. כי כך הוא ההסכם, שהגוי אמור לשלם עבור כל הסחורה. א"כ, מה שבפועל הגוי לא בא במוצאי שביעי שלפסח לקנות את החמץ, זה אינו אומר שהמכירה לא בתוקף. כיון שאם הגוי ירצה לעמוד על זכותו ולקנות הכל, הרי שהוא יקבל זאת. וגם לבעל הבית, אין שום סיבה להתנגד. תשלם לי המחיר המלא, כפי שסיכמנו, הרי לא מדובר על מחיר הפסד וכדומה. אבל בשמיטה, אף אחד לא יעלה על דעתו, שישנה כוונה ח"ו למכור את א"י לגויים:

וגם אם נניח, שמדברים על מכירת קרקע מסויימת לגוי, ולא על כל א"י, גם באופן הזה, שיכול להיות שישנו איזה צד של מכירה, מבלי להיכנס לעניין האם יש בזה משום לא תחנם, לא תתן להם הניה בקרקע [ע"ז דף כ ע"א], נניח שנמצא היתרים לכך, אבל בכל זאת, עניין המכירה בנ"ד, הוא ההיפך מהמטרה של התורה. דהיינו, לגבי חמץ, התורה רוצה שלא יהיה לך חמץ, א"כ אני מוצא דרך כיצד לא יהיה לי חמץ. או שאני מבקר את החמץ, או שאני מבטל אותו, או שאני מוכר אותו לגוי. א"כ את 'לא יראה לך חמץ', אכן קיימתי. את מה שהקב"ה רצה, קיימתי. אין לי חמץ, 'לא יראה ולא ימצא'. אבל לגבי שמיטה, זה לא שהקב"ה רצה שלא תהיה לי קרקע, אלא הקב"ה רצה שהקרקע תשבות, **ושבתה הארץ שבת לי. דהיינו, שהקרקע תישאר ברשותך, ושהיא תשבות. א"כ אתה מתחכם, ומוכר זאת לגוי? לא זה מה שהקב"ה רוצה. הדבר ההיפך מהמטרה ומהרצון של הקב"ה. ממילא מובן היטב החילוק ביניהם. אפשר להגיד ולהגדיר זאת, בכמה וכמה חילוקים למדניים, ולבסס זאת על כמה גמרות, אבל כעת לא ניכנס לכך. ודי במה שאמרנו על-פי המפרשים: (מתוך שערי יצחק שיעור מוצאי שבת קודש בא ה'תשע"ד)**

הקבלת פני רבו והכתרת חתני ש"ע המקוצר מחזור ל"ג - סוכות התשע"ה

הקבלת פני רבו נערכה במוצ"ק חוה"מ חג הסוכות בסוכת מרן שליט"א בבני ברק. קהל רב של משתתפים עלה ובא להקביל פני רבו ברגל וכן לשתות בצמאה את דברי התורה שנאמרו שם. מרן שליט"א נשא דרשת חג מרובת עניינים החל מסוגיית הקבלת פני רבו וכן עניינים נוספים מהש"ס והפוסקים. כמו כן במעמד זה הוכתרו חתני ש"ע המקוצר - מחזור ל"ג, הלא הם בחורי החמד אשר שוקדים על לימוד ההלכה מתוך סדרת הספרים שלחן ערוך המקוצר ונבחרים על ההלכות. מוסדות פעולת צדיק שמו להם למטרה להשריש ולהרחיב את לימוד ההלכה בקרב צעירי הצאן, גם כדי שלימוד ההלכה ילמד בצורה שיטתית וכן ע"מ שבעזרת"ת בחורי החמד יגדלו ויפיצו את תורת חכמי תימן ברחבי.

ואלה שמות הזוכים: חתן ראשון יש"ג - הבה"ח אביה יעקב הי"ו, ישיבת 'תפארת משה', חתן שני יש"ג - הבה"ח אהרון צוריאל הי"ו, ישיבת 'ארחות תורה', חתן ראשון יש"ק - הבה"ח מיכאל קדים הי"ו, ישיבת צעירים פתח תקוה, חתן שני יש"ק - הבה"ח שמואל גרמא הי"ו, ישיבת 'עטרת יואל'. מלבד חתני ש"ע המקוצר, קיבלו בחורים רבים שהשתתפו בבחינות, תלושים בשווי אלפי שקלים לרכישת ספרי המכון. הנהלת המוסדות מברכת את כל המסייעים והתורמים להצלחת הכינוס וכן לשאר הפעולות המבורכות של ארגון, בברכת 'יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם'.